

Povečanje prispevne stopnje za zdravstvo ni sprejemljivo

Ekonomsko-socialni svet (ESS) je to sredo obravnaval predloge ukrepov, ki naj bi omogočili izravnano prihodkov in odhodkov zdravstvene blagajne. Generalni direktor ZZZS Franc Košir je med drugim povedal, da bo letos v zdravstveni blagajni nastal primanjkljaj v višini 14,2 milijarde tolarjev. Vzroki za takšno luknjo so zlasti v nespremenjeni prispevni stopnji, večjih izdatkih za plače, uvedbi davka na dodano vrednost. V ZZZS po Koširjevih besedah mislijo, da bi primanjkljaj lahko odpravili tudi s povečanjem prispevne stopnje, za delodajalce in upokojujence za 0,1-odstotno točko, za zavarovance pa za 0,3 odstotka.

Dušan Semolič je dejal, da ne more podpreti predloga za povišanje prispevne stopnje. Predlog odklanja tudi zaradi tega, ker se izguba zdravstvene zavarovalnice šteje za samoumevno, kot nujna in kot da je ni mogoče zmanjšati. Opozoril je tudi, da posledice uveljavitve višje prispevne stopnje niso proučene. Nerazumljivo je tudi, da so le v Sloveniji prispevki deloda-

jalcev manjši kot prispevki delavcev in drugih zavarovancev. "Na pogajanjih smo zelo težko dosegli za nekaj sto do tisoč tolarjev večje plače v gospodarstvu, večja prispevna stopnja bi to takoj iz delavskega žepa uporabila za reševanje javnih financ," je še dejal. Opozoril je tudi, da se v spreminjanje slovenskega zdravstvenega zavarovanja vpleta tudi Svetovna banka, ki za delavce ni še nikoli predlagala nič dobrega. Brane Mišič je dodal, da ZSSS ne more sprejeti predlogov, ki bi v zdravstvu vodili v amerikanizacijo. Opozoril je tudi na posledice privatizacije (oddajanja koncesij), ki še niso proučene. Po Mišičevem mnenju je premija prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja že tolikšna, da je ni mogoče več povečevati.

Razpravljavci so opozorili tudi na velik obseg neplačanih prispevkov, Slovenske železnice naj bi zdravstveni blagajni dolgovale več kot tri milijarde tolarjev. Samo Hribar Milič je v imenu GZS opozoril, da so obveznosti gospodarstva do javnega sektorja glede na novo-

ustvarjeno vrednost previsoke. Za javne finance daje gospodarstvo 1,5 odstotka več, kot je zapisano v koalicijski pogodbi sedanjih vladnih partnerjev.

Predlog za povečanje prispevne stopnje je podprl le minister za zdravje Dušan Keber. Za večji obseg dela, nove storitve ... so potrebni tudi novi viri sredstev in ne prelaganje iz žepa v žep. Povečanje prispevne stopnje je Keber utemeljeval tudi s primerjavo z izdatki za zdravstvo v EU in ZDA, kjer prispevki zanj naraščajo precej hitreje od drugih javnih izdatkov.

Po Kebrovem mnenju bo zdravstvena blagajna morala pokriti še izdatke za namestitev sto novih zdravnikov, ki jih je sedaj občutno premalo, tudi medicinskih sester ni dovolj. Iztrošena je tudi oprema, še posebej v bolnišnicah. Po razpravi je predsedujoči Miha Grah ugotovil, da bo treba obravnavo problematike nadaljevati, saj naj bi za prihodnje leto pripravili nove rešitve. Pri pripravi odločitev pa bo moralo sodelovati tudi finančno ministrstvo, saj ni mogoče danes obravnavati enega, jutri drugega, pojutrišnjem pa tretjega dela javnih financ.

Šestdnevni obratovalni čas prodajaln vse bolj verjeten

Ekonomsko-socialni svet je to sredo obravnaval tudi predlog sprememb zakona o trgovini, ki zadevajo obratovalni čas. Čeprav je ministrstvo za gospodarstvo predlog že poslalo v državnozborsko proceduro, je združenje za trgovino pri GZS pripravilo svoj spreminjalni predlog.

Sandi Bartol je predlog, kot ga je ministrstvo pripravilo po enoletnih pogajanjih, podprl. Še posebej se je strinjal z določbo, da bi bile trgovine odprte le šest dni v tednu, pri čemer naj ne bi bilo izjem (izjeme vedno postanejo pravilo). Delodajalci so na pogajanja prihajali brez konkretnih predlogov in zato pri iskanju novih zakonskih rešitev niso tvorno sodelovali. Tudi skrbno delo inšpekcije za delo ne odpravlja kršitev delovnopравne zakonodaje in kolektivnih pogodb, še zlasti ne prevelikega števila nadur, zaradi česar delavci ne morejo biti deležni pravice do počitka in oddiha. Predlog, kot ga je pripravilo ministrstvo, je po Bartolovih besedah dovolj socialen in za delodajalce tudi racionalen. Tudi več di-

rektorjev meni, da je kar ustrezen, saj niso zagovorniki nedeljskega dela.

Spreminjalni predlog je predstavil Stanislav Brodnjak, predsednik združenja trgovine pri GZS. Po njem bi bile trgovine lahko odprte vseh sedem dni v tednu, vendar bi se delodajalce na tem moral sporazumeti s svetom delavcev. Obratovalni čas (tega ne gre zamenjevati z delovnim časom) je po njegovem mnenju v pristojnosti delodajalcev in o njem sindikat ne more odločiti. Soodloča lahko le svet delavcev, ki tudi soodgovarja za poslovanje.

Predlog združenja je podprl Samo Hribar Milič in svoj odnos pojasnil s tem, da v Sloveniji ob nedeljah dela 100.000 ljudi. Če delajo v prometu, zdravstvu, komunali, zakaj ne bi delali še trgovci. Pravice za takšno delo in obveznosti delodajalcev pa so določene z zakoni in kolektivnimi pogodbami.

Franci Lavrač, predsednik SDTS, je menil, da rešitev s svetom delavcev ni ustrezna, saj sta njihova ustanovitev in delovanje odvisna zlasti od dobre volje direktorjev. Čeprav so

se direktorji dosedaj pogosto upirali ustanovitvi sveta delavcev, so se zaradi predloga, kot ga je predstavil Brodnjak, nenadoma začeli za ta organ soupravljanja zanimati. Predstavniki združenja malih delodajalcev Dare Stojan je menil, da podjetniške svobode v trgovini ne kaže omejevati. Obrtna zbornica pa je sprejela pisno mnenje, da naj bodo trgovine odprte le šest dni v tednu, ob nedeljah in praznikih pa zaprte.

Predloge SDTS so podprli tudi predstavniki trgovskih sindikatov pri KNSS, Konfederaciji 90 in Pergamu. Ti so s SDTS podpisali tudi skupno izjavo o podpori šestdnevni obratovalni času. Boris Mazalin je ob tem ugotovil, da za združenje trgovine sindikat očitno ni zaželen partner in da ga zato želi zamenjati s svetom delavcev. V imenu ZSSS je predloge SDTS podprl Brane Mišič. Tudi on je bil kritičen do predloga, da bi se delodajalci o obratovalnem času dogovarjali s sveti delavcev.

Miha Grah je po tej razpravi lahko ugotovil le, da se partnerji niso poenotili. Pozval jih je, naj pogajanja še nadaljujejo. Predstavniki sindikatov so temu nasprotovali.

Če se nasprotniki (delodajalci in sindikati) ne bo bodo mogli dogovoriti, bo državni zbor septembra obravnaval predlog, pripravljen na ministrstvu za gospodarstvo.

S kritiko drugih se ne moremo promovirati

Če želimo v Sloveniji dosegati višjo gospodarsko rast in zagotavljati možnosti za večjo zaposlenost, višje plače in blaginjo, se moramo soočiti z izzivi globalizacije in potrebo po vedno večjem izvozu. Slovensko gospodarstvo je majhno in hitro reagira na spremembe, ki jih prinaša svetovno gospodarstvo. Povečanje produktivnosti dela in višjo dodano vrednost bomo dosegli le, če se bomo prilagodili stalnim spremembam. Več moramo vlagati v tehnološke spremembe, za kar potrebujemo več znanja in kreativnosti. S klasičnim načinom proizvodnje in zastarelo tehnologijo teh učinkov ne bomo dosegli.

Gospodarske spremembe v svetu terjajo tudi od sindikatov spremenjene organizacijske prijeme, nenehno izobraževanje in zlasti več solidarnosti. Sindikat ne sme graditi svoje politike zgolj na obrambi. Usmeriti se mora v prihodnost in pri tem uveljaviti socialno partnerstvo ter tako postati pomemben in spoštovan dejavnik razvoja. Kot enakopraven socialni partner noben sindikat ne more le postavljati vprašanj in zahtev, ampak mora predlagati tudi rešitve. V pogajanjih moramo sindikati tudi usklajevati različne interese, kar je podlaga za večjo socialno in materialno varnost delavcev.

Tako so francoski sindikati, preden so postavili zahtevo in pričeli pogajanja za skrajšani delovni teden (35-urni teden), strokovno in z vseh zornih kotov ocenili posledice svojega predloga. Ocenili so razmerja med plačami, produktivnostjo in zaposlenostjo. Upoštevali so tudi infrastrukturo (prevoze, otroško varstvo...). Ocenili so tudi različne možne razporeditve delovnega časa. Na podlagi teh strokovnih ocen so posamezni sindikati pričeli in tudi opravili uspešna pogajanja o uvedbi skrajšanega delovnega časa. Podobno analitično pripravo pogajanj so opravili tudi v Nemčiji, ko so skrajšani delovni čas uvedli v Volkswagnu.

Vključevanje v Evropsko unijo, novi zakon o delovnih razmerjih, novi zakon o kolektivnih pogodbah in nove kolektivne dejavnosti so prelomnica tudi za slovenske sindikate. Vse, kar je včeraj bilo dobro, je sedaj lahko narobe. In pri vsem tem noben sindikat brez strokovnih analiz in usmeritev ne bo uspešen. Na to nas opozarjajo tudi izkušnje posameznih sindikatov. Mnogi so v pogajanjih za kolektivne pogodbe dejavnosti brez ustreznih analiz in ocen zahtevali visok porast plač. Velika večina teh sindikatov se o svojih zahtevah z delodajalci ni mogla dogovoriti in plače so ostale na nizki ravni. Drugi sindikati so vsako leto zahtevali nekaj odstotkov višje plače in pri tem uspeli. Če pregledamo višino izhodiščnih plač za daljše obdobje, lahko ugotovimo, da so drugi sindikati ravnali bolj preudarno in dosegli za svoje članstvo boljše plače. Res so morali tudi ti sindikati vsako povečanje plač argumentirati, tudi zagroziti s stavko. Samo z ugotavljanjem in besedičenjem ter napihovanjem na organih sindikata plač ni mogoče povečevati. To je mogoče le v trdih pogajanjih z delodajalci.

Po našem mnenju potrebujemo v ZSSS več strokovnega dela in solidarnosti. Posamično delovanje sindikatov je prej ovira kot prednost za doseg rezultata. Pred kongresi sindikatov in ZSSS se bodo nekateri sindikati skušali promovirati tudi s kritiko drugih sindikatov, čeprav sami nimajo dosti pokazati. To bo zelo kratkovidno, saj se uspešnost ne meri po tem, kaj je kdo rekel, ampak kaj je kdo dosegel za svoje članstvo in posredno tudi za druge sindikate.

Brane Mišič

Predsedstvo ZSSS je na seji 12. 7. 2002 sprejelo sklep o imenovanju in sestavi komisij za izvedbo kongresnih nalog:

- 1. Komisijo za programski dokument 4. kongresa ZSSS tvorijo:** Gregor Miklič, predsednik, in člani Janez Justin, Drago Gajzer Tone Rozman, Franci Lavrač, Srečko Lorenčak, Doro Hvalica, Vekoslava Krašovec, Justič Arnuš in Jože Miklič.
- 2. V komisiji za poročilo o delu ZSSS med 3. in 4. kongresom so:** Pavle Vrhovec, predsednik, in člani Oskar Komac Marjan Barl, Jovo Labanac, Branka Novak, Miloš Mikolič, Brane Mišič, Sandi Bartol, Bojan Hribar, Milena Sitar in Bojan Kramar.
- 3. V komisiji za spremembe in dopolnitve statuta ZSSS so:** Milan Utroša, predsednik, in člani predsedstva ZSSS ter predstavniki območnih organizacij ZSSS Ladislav Kaluža, Maja Kavec in Marjan Urbanč.
- 4. Komisijo za izvedbo kadrovskih postopkov vodi predsednica** Metka Rokсандič, člani komisije pa so Srečko Čater, Martin Muršič, Mira Videčnik, Valter Vodopivec, Marjan Ferčec in Karmen Leban.
- 5. Komisijo za organizacijo vodi predsednik** Milan Utroša, njeni člani pa so Pavle Vrhovec, Metod Zalar, Aleš Golja, Željko Eranovič, Klara Šimic in Janez Šadl.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Predsedstvo ZSSS je na seji 12. 7. 2002 sprejelo sklep o sestavi delegatov 4. kongresa ZSSS:

Četrti kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije tvori 132 delegatov, in sicer:

- 77 članov konference Zveze svobodnih sindikatov Slovenije
  - 6 članov nadzornega odbora ZSSS
  - 49 delegatov, ki jih glede na število članov izvolijo sindikati – člani ZSSS, in sicer:
– SDDO	2 delegata
– SDE	2 delegata
– Sindikat finančnih organizacij	1 delegata
– Sindikat gostinstva in turizma	2 delegata
– Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti	3 delegate
– Sindikat KNG	3 delegate
– Sindikat KŽI	3 delegate
– Sindikat KVNS	2 delegata
– SKEI	9 delegatov
– Sindikat GLOSA	1 delegata
– Sindikat SINLES	2 delegata
– Sindikat obrtnih delavcev	2 delegata
– Sindikat poklicnega gasilstva	1 delegata
– Sindikat delavcev prometa in zvez	2 delegata
– Sindikat STUPIS	5 delegatov
– Sindikat delavcev trgovine	6 delegatov
– Sindikat VIR	1 delegata
– Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva	1 delegata
– Sindikat upokojencev	1 delegata in
– Sindikat gozdarstva	1 delegata

Delegate izvolijo sindikati – člani ZSSS na sejah svojih pristojnih organov najkasneje do 15. novembra 2002. Sindikati so dolžni zagotoviti ustrezno strukturo svojih delegatov po spolu.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Pogovor z Dragom Gajzerjem, predsednikom SKEI

Enotnost SKEI bomo gradili z medsebojnim spoštovanjem in zaupanjem

Na 4. kongresu so delegati SKEI za novega predsednika izvolili Draga Gajzerja, dosedanjega podpredsednika. Nanj smo se obrnili, ker je s svojimi "Videnji", s katerimi je predstavil svojo kandidaturo, zagotavljal, da bo SKEI po novem delal precej drugače, kot je doslej. Na naša pisna vprašanja je pripravil pisne odgovore, ki kažejo, da bo novi predsednik deloval preudarno.

Delegati na 4. kongresu SKEI so vam pred dobrim mesecem dali prednost pred bivšim dolgoletnim predsednikom. Ker je bilo volilno telo dokaj razdeljeno, ste se verjetno že soočili z vprašanjem enotnosti SKEI. Kako boste delali za čim večjo enotnost?

Gajzer: S pozitivnim razmišljanjem, vzajemnim spoštovanjem in zaupanjem je mogoče graditi enotnost organizacije.

Kot smo obveščeni, ste že imeli prve seje novoizvoljenih organov. O čem ste se že dogovorili, kakšne bodo prve spremembe v organiziranosti in delovanju SKEI?

Gajzer: Beseda je bila v glavnem o konstituiranju organov in komisij. Komisije pri republiškem odboru bodo predvidoma oblikovane do konca avgusta. Večina komisij je delovala že v prejšnjem obdobju in jih bo treba le kadrovske prenoviti, njihovo jedro naj bi ostalo. Povsem na novo bo oblikovana le komisija za kulturo, šport in rekreacijo. Težišče dela v drugi polovici letošnjega leta bo posvečeno dokončni uskladitvi novega plačnega modela z delodajalci in pripravam na uveljavitev zakona o delovnih razmerjih.

Vsaki organizaciji dajejo pečat njeni funkcionarji in strokovnjaki, zelo pomembno vlogo imajo tudi predsedniki sindikatov podjetij. V Videnja ste zapisali, da mora kadrovska politika temeljiti na lojalnosti organizaciji, pripravljenosti izobraževati se ... To je mogoče razumeti, kot da tega ni bilo. Ste mislili drugače?

Gajzer: Ker je bilo izobraževanja bistveno premalo, nameravamo temu področju posve-

titi več pozornosti in časa. Sam mislim, da moramo pri kadrovanju na prvo mesto postaviti lojalnost organizaciji, na drugo mesto pripravljenost delovati in šele na tretje mesto formalno izobrazbo. Slehernemu nosilcu funkcije znotraj SKEI pa moramo zagotoviti izobraževanje, potrebno za uspešno opravljanje dela.

Za začetek jeseni načrtujemo seminar za člane izvršnega odbora in sekretarje regijskih in območnih organizacij. Obravnavali bomo zakon o delovnih razmerjih in nov plačni model. Del seminarja bomo posvetili tudi premagovanju stresa na delovnem mestu in kriznim komunikacijam.

SKEI je bil med sindikati tisti, ki je najbolj pogosto in tudi najbolj trdo zahteval povečanje plač. Nekateri so govorili, da je grožnja s stavko kar stalnica politike SKEI. Kako boste vi vodili aktivnosti na tem področju?

Gajzer: Naš cilj je nov plačni model, ki ga moramo uskladiti z delodajalci. Mislim, da ga lahko uveljavimo že pred koncem letošnjega leta. Nov plačni model potrebujemo, da bi plačni sistem postal bolj pregleden in da bi odpravili nekatere anomalije zdajšnjega sistema. Nov model bomo simulirali v nekaj podjetjih in se tako skušali izogniti negativnim posledicam za položaj posameznih delavcev.

Stavka ostaja eden od elementov sindikalnega boja, ki je ne razumemo kot cilj, ampak kot sredstvo za njegovo doseganje.

SKEI je eden od 20 sindikatov, povezanih v ZSSS. S svojo velikostjo in močjo omogoča ZSSS vodilno vlogo med sindikalnimi centralami. ZSSS niso le Semolič, Utroša, izvršni sekretarji, območne organizacije, ampak tudi 19 drugih sindikatov dejavnosti. Kakšne odnose boste razvijali z ZSSS in njenimi sindikati?

Gajzer: Kar se da korektno in tvorne. Ne glede na specifičnost položaja posameznih sindikatov dejavnosti je po mojem mnenju veliko problemov, ki so nam skupni in bo pri njihovem reševanju enoten nastop še kako koristen.

SKEI si je najbolj prizadeval za združevanje sindikatov tako znotraj ZSSS kot širše. Neformalno je že začela delati koordinacija gospodarskih sindikatov. Boste te aktivnosti nadaljevali? Kako?

Gajzer: Nedvomno velja te aktivnosti nadaljevati, saj bi bilo neumno zavreči nekaj, kar je zelo pozitivno zastavljeno. Kako bodo ak-

tivnosti potekale, pa je odvisno od dogovorov na koordinaciji.

V svojih Videnjih ste bili zelo kritični do obveščanja in odnosov z javnostmi. Lahko pojasnite, kako nameravate izboljšati notranje komunikacije (te so v preteklosti pogosto škripale tudi zaradi osebnostnih lastnosti številnih funkcionarjev). Zanimajo nas tudi vaša pričakovanja v zvezi z Novo Delavsko enotnostjo, ki je dajala SKEI pomembno več prostora kot večini drugih sindikatov v ZSSS.

Gajzer: Oblikovali bomo projekt odnosov z javnostmi, v okviru katerega bo posebna pozornost posvečena internim javnostim (članstvu in funkcionarjem), medtem ko bomo eksterne javnosti skušali obdelovati glede na njihove posebnosti.

Pričakujemo, da bo sodelovanje z Novo Delavsko enotnostjo tudi v prihodnje potekalo po ustaljenih principih. Glasilo ZSSS je sestavni del naših odnosov z javnostmi.

V Videnjih ste v dveh alineah obravnavali odnose z lokalno in državno oblastjo ter s strankami. Ker je bil v zvezi s tem nesporazum tudi v našem glasilu, prosimo, da ti dve alineji pojasnite.

Gajzer: SKEI bo moral v doglednem času definirati svoj odnos do političnih strank in institucij sistema. Naše delo je politično, seveda pa ni strankarsko politično. Toda če se ne ukvarjaš s politiko, se pač politika ukvarja s tabo.

V tem kontekstu velja izkoristiti prednost, ki jo SKEI ima zaradi tega, ker povezuje člane različnih političnih opredelitev, ki lahko pomagajo pri vzpostavljanju sodelovanja z nosilci politike. Politične stranke so namreč tiste, ki preko parlamenta in vlade oblikujejo naše vsakdanje življenje in s tem tudi položaj delavcev.

Franček Kavčič

Ustavna pobuda

Predsedstvo ZSSS je na seji prejšnji petek sprejelo pobudo Sinlesa, naj ustavno sodišče presodi ustavnost zakona o izvajanju dogovora o politiki plač za obdobje 2002 do 2004. Tako se je odločilo zaradi različnih tolmačenj, katere plače naj bi se po tem zakonu usklajevale. V predsedstvu je prevladalo mnenje, da pri usklajevanju plač z rastjo življenjskih stroškov delavci ne bi smeli biti neenaki pred zakonom.

Berlusconi sprl italijanske sindikate

Tudi po splošni osemurni stavki, ki so jo 16. aprila letos organizirale vse tri največje sindikalne centrale, CGIL, CISL in UIL, je bilo sindikalno in politično dogajanje v sosednji Italiji zelo razgibano. CGIL je v tem času sam organiziral regionalne splošne stavke – ena je bila 5. julija v Furlaniji-Juljski krajini.

Sergio Cofferati bo čeprav se mu je mandat iztek 8. julija, ostal za krmilom največjega italijanskega sindikata še do 21. septembra. Vzrok za to nepričakovano spremembo je v napadih, ki sta jih deležna CGIL in on osebnost. Mediji so objavili nekaj elektronskih pisem ubitega univerzitetnega profesorja in svetovalca vlade Marca Biaggi. V enem izmed pisem Biaggi piše o ozračju nestrpnosti, ki se ustvarja okrog njegovega dela in katerega pobudnik naj bi bil prav Cofferati. Zato se je vodja CGIL odločil, da ostane na čelu organizacije, saj se namerava braniti pred temi očitki, in to ne samo na politični in institucionalni ravni, ampak tudi po sodnih poteh.

Očitno je bila objava Biaggijevih pisem le začetek Berlusconijeve igre, s katero je želel razbiti doslej enotne sindikalne centrale CGIL, CISL in UIL in osamiti najmočnejšo levo konfederacijo CGIL. Če predsednik italijanske vlade želi vladati tudi v naslednjem mandatu, mora preprečiti povezovanje levih in sredinskih političnih strank ter ustanovitev nove Oljke, ki bi ob podpori največjega sindikata CGIL zagotovo bila zanj pretrd oreh na naslednjih volitvah. Mnogi so še pred kratkim govorili o nepremagljivem tandemu Prodi - Cofferati, ki bi na naslednjih volitvah popeljal Italijo v novo obdobje gospodarskega in socialnega razcveta.

Četrtega julija so bila v Rimu zaključna pogajanja o socialnem sporazumu. Vlada je predložila predlog sporazuma z naslovom Pakt za Italijo in podnaslovom Pogodba o delu s tremi poglavji: politika plač in socialna kohezija, socialna država za delo, investicije in zaposlenost na jugu države. Dokument vsebuje tudi dve prilogi. Prva daje pooblastilo vladi za re-

formo trga dela (z novo opredelitvijo 18. člena statuta delavcev), druga priloga pa vsebuje nova pravila o prodaji dela nekega podjetja. Glavno pozornost je vlada v tem dokumentu namenila zaposlovanju oziroma oblikovanju take socialne države, ki bo državljanu, če izgubi službo, pomagala do nove delovne vključitve. Predlaga tudi pobude za stalno izobraževanje odraslih, in to za 700.000 oseb letno.

Petega julija popoldne so socialni sporazum podpisali vlada, delodajalska združenja in generalna sekretarja sindikalnih central CISL in UIL. CGIL sporazuma ni podpisal zaradi sporne spremembe 18. člena statuta delavcev, ki je doslej določal, da mora delodajalec obvezno ponovno zaposliti delavca, če je bil odpuščen brez pravičnega razloga. To je povzročilo velik razkol med CGIL in drugima sindikalnima centralama. Generalni sekretar CISL Savino Pezzota, ki je za podpis sporazuma dobil zeleno luč od 153-članske skupščine svojega sindikata, je Cofferatija obtožil, da je zapustil pot reformizma in začel uporabljati marksistične tone, Cofferati pa mu je odgovoril, da svoje odločitve o tem, da ne podpiše sporazuma, ne bo preveril le na skupščini svojega sindikata, ampak med vsemi delavci – ne samo med člani CGIL, temveč tudi med člani CISL in UIL, kar je dodatno razkačilo generalna sekretarja CISL in UIL.

Po podpisu sporazuma je predsednik vlade Berlusconi dejal, da je bilo zanj dogajanje okrog

18. člena statuta delavcev prenapihnjeno: "Vlada je naredila svoje, sindikati in podjetja pa svojo. Cofferati se je odločil, da ne podpiše tega odličnega sporazuma, ki ga je podpisalo 30 združenj delodajalcev, med drugim tudi združenja, ki so vezana na levico, kot so zadrage." Poudaril je še, da bo sporazum s socialnimi partnerji lahko doživel spremembe, če po treh letih ne bodo doseženi cilji, ki si jih je zastavila vlada, in sicer ustanovitev 400.000 do 500.000 novih delovnih mest. Berlusconi je izrazil tudi upanje, da se odnos med vlado in CGIL ne bo prekinil z dokončnim ne, saj bi sam rad povabil Cofferati ne le za pogajalsko mizo, ampak tudi na kosilo.

Cofferati je povabil predsednika vlade na kosilo odklonil in potrdil popolnoma negativno oceno sindikata CGIL o Paktu za Italijo, ki sta ga podpisala CISL in UIL. Potrdil je, da bo CGIL o socialnem sporazumu zahteval posvetovanje z vsemi delavci, ni pa se hotel še izreči o referendumu, katerega je med strankami opozicije naletel na precejšnje dvome. Zaradi spora s sindikalnima centralama Cofferati ni skrival zaskrbljenosti, vendar je ugotovil, da je bil razkol predvidljiv in za njegovo odpravo potrebnih več let. To pomeni, da je CGIL pripravljeno to bitko nadaljevati sam. Tako vodstvo CGIL za jesen načrtuje novo splošno stavko, ki jo bodo organizirali sami, razmišlja pa tudi o referendumu, na katerem bi CGIL preveril, ali se državljanji strinjajo z vsebino Pakta za Italijo.

Pavle Vrhovec

Nedelje povezale SDTS in Leclerc

Jean Francois Higonet, generalni direktor podjetja Rudnini (upravlja Hipermarket Leclerc), in Sandi Bartol, sekretar SDTS, sta prejšnji teden podpisala skupno izjavo. V njej ugotavljata, da je ob sodelovanju s sindikatom podjetje uveljavilo pravilnik o plačah, nadomestilih in drugih osebnih prejemkih, ki zaposlenim prinaša precejšnje prednosti in je tudi jasnejši od predpisov v drugih podjetjih. Predstavniki družbe so se s sindikatom dogovorili tudi za oblikovanje mešane komisije, ki bo do konca letošnjega leta pripravila še podjetniško kolektivno pogodbo.

Obe strani sta govorili tudi o odpiralnem času prodajaln. Predstavniki Rudnini so izrazili obžalovanje, ker niso imeli možnosti sodelovanja pri pripravi sprememb zakona, ki bodo nadomestile razveljavljeni 17. člen zakona o trgovini. Po mnenju uprave Rudnini bi bilo treba obratovanje hipermarketov ob nedeljah prepovedati.

F. K.

Delavci čistilnega servisa Jožeta Meha napovedali stavko

Kot nas je obvestil sekretar območnega odbora sindikata obrtnih delavcev Andrej Kranjc, je stavkovni odbor Čistilnega servisa Jože Meh napovedal stavko. Zaposleni bodo zaradi nevdržih delovnih razmer in kršenja kolektivne pogodbe stavkali od 22. do 26. julija. S stavko si bodo prizadevali za izplačilo plač za maj, izplačilo regresov za letošnji in lanski dopust, nakazilo obrokov kreditov delavcev bankam in izplačilo odškodnine delavcem, ki v preteklih letih niso mogli izrabiti dopusta.

Delavci bodo stavkali na svojih delovnih mestih, to je tam, kjer čistijo poslovne prostore. Delavci bodo tako stavkali v Mozirju v obratih oz. enotah Cinkarne, Pošte, Telekomu

in SKB, v Trebnjem na Pošti in Geodetski upravi, v Velenju na Pošti, Telekomu in Elektru, v Mariboru v več poštah in poslovnih prostorih Pivovarne Laško, v Celju pa v več poštah, elektropodjetjih, Etolu, enoti ZZZS, TC Špital ...

Pred stavko in tudi med njo si bo stavkovni odbor prizadeval doseči sporazum z delodajalcem o uresničitvi stavkovnih zahtev. Če bo pri tem uspešen, bo zaposlene pravočasno obvestil.

Stavko vodi stavkovni odbor v sestavi Milica Podpečan, predsednica, in člana Marija Herman in Veronika Bobik. Za koordinacijo aktivnosti stavkovnega odbora so poverili Andreju Kranjcu.

F. K.

Sindikat delavcev trgovine Slovenije

Pismo dr. Janezu Drnovšku, predsedniku Vlade Republike Slovenije

Na Vas spoštovani predsednik vlade dr. Janez Drnovšek se v imenu 40.000 naših članov in 100.000 zaposlenih v dejavnosti trgovine Slovenije obračamo z željo, da storite vse, kar je v vaši moči, da po 28. juliju 2002 ne bi nastala pravna praznina pri določanju obratovalnega časa trgovin.

Ta bo nastala, ker poslanci državnega zbora na dnevni red izredne seje v juliju niso uvrstili predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o trgovini, ki ga je 5. 7. 2002 na dopisni seji sprejela Vlada Republike Slovenije. Predlog je nastal po pogajanjih na ministrstvu za gospodarstvo in je bil interesno usklajen.

V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije prejemamo v teh dneh protestna pisma ogorčenih delavcev, ki od nas zahtevajo, naj v prehodnem obdobju do uveljavitve novih zakonskih rešitev zagotovimo pravni red. Naši člani so prepričani, da se bo v nasprotnem primeru povečalo brezpravje, ki ga bodo v interesu kapitala in na račun temeljnih pravic delavcev do dnevnega, tedenskega in letnega počitka na najbolj grob način izkoristili delodajalci. Položaj trgovskih delavk in delavcev je bil že v obdobju izrazito liberalnega pravilnika o obratovalnem času prodajaln nevzdržen, kar je z dvakratnim izrednim nadzorom ugotovila tudi delovna inšpekcija.

Ker smo glede normativne ureditve obratovalnega časa trgovine v zadnjem letu tudi po zaslugi vaših resornih ministrov vzpostavili kakovosten socialni dialog, želimo po tej poti tudi v prehodnem obdobju preprečiti "divjo ureditev obratovalnega časa prodajaln". Pri tem je treba poleg

interesov delodajalcev in potrošnikov upoštevati tudi interese zaposlenih. V Sindikatu delavcev trgovine Slovenije se želimo o izhodu iz nastalih razmer pravočasno dogovoriti, sicer se bomo prisiljeni za zaščito delavskih in tudi človekovih pravic obrniti na mednarodne institucije, kot so Evropska komisija, Svet Evrope in Mednarodna

organizacija dela, o zapletu pa obvestiti tudi Evropsko konfederacijo sindikatov v Bruslju.

V prepričanju, da boste storili vse, da do pravne praznine pri določanju obratovalnega časa trgovin ne bo prišlo, Vas s spoštovanjem pozdravljamo!

*Sandi Bartol, sekretar
Franci Lavrač, predsednik*

Metalka v hudi krizi

Predstavniki Sindikata delavcev trgovine Slovenije smo se prejšnji teden sestali z vodstvom podjetja Metalka. Pogovarjali smo se o vse slabšem socialnem položaju zaposlenih v tej bivši veliki trgovski hiši. V imenu sindikata smo Stane Drobnič, Jadran Šibelja in podpisani želeli dobiti informacije o položaju družbe in poslovnih načrtih, ki zadevajo število delovnih mest. Direktorja Franca Gajška smo informirali tudi o vse večjem številu pritožb, ki zadevajo neizplačevanje materialnih pravic in neupoštevovanje kolektivne pogodbe. Delavci se med drugim pritožujejo zaradi neizplačanih odpravnin, neizplačanega regresa in zamikov pri izplačilih plač.

Direktor nas je obvestil, da je Metalka v izjemno težkem položaju. Večina premoženja je pod hipoteko ali v denacionalizacijskem postopku. Promet v trgovini ne pokriva stroškov poslovanja. Postopek prisilne poravnave še ni zaključen, kar dodatno otežuje poslovanje in

plačevanje stroškov zaposlenih. Vodstvo družbe si prizadeva ohraniti čim več delovnih mest in se zato pogovarja z možnimi strateškimi partnerji, ki bi prevzeli trgovsko dejavnost in z njo tudi večino delavcev. Plače bo vodstvo družbe izplačevalo v dveh obrokih. Predstavniki sindikata smo vodstvu predlagali, naj zaposlenim v juliju izplača regres za letni dopust, saj je to izplačilo manj obremenjeno. Predlagali smo tudi, naj presežnim delavcem izplačajo odpravnine.

Z vodstvom Metalka smo se še dogovorili, da bo delavce, ki jim pripada odpravnina, povabilo na pogovor. Na njem naj bi govorili tudi o terjatvah, ki jih ima delodajalec do posameznih delavcev. V najkrajšem možnem času bo vodstvo SDTS v Metalki organiziralo članski sestanek, na katerem bo vodstvo podjetja zaposlenim predstavilo razmere in možnosti za rešitev njihovih problemov.

Sandi Bartol, sekretar SDTS

SGiT Za dosego ciljev naj sindikat uporabi vse oblike pritiska

Pogajalska skupina za tarifno prilogo h kolektivni pogodbi za gostinstvo in turizem pri SGiT je v začetku julija obravnavala rezultate pogajanj. Skupina je 5. maja posredovala partnerjem pobudo za podpis aneksa kolektivne pogodbe dejavnosti. Pobudo je sekretarka SGiT Karmen Leban 13. julija predstavila upravnemu odboru združenja za gostinstvo in turizem pri GZS. Združenje je predlog za podpis aneksa zavrnilo in sklenilo pogajanja prekiniti. Svoje pogajalske skupine ni Uradnega sklepa združenja pa sindikat še ni prejel. Člani pogajalske skupine pri SGiT so bili zelo kritični do ankete, s katero je združenje pri GZS ugotovljalo odnos podjetij do pobude za podpis aneksa.

Po uradnih statističnih podatkih je 13. plača v gostinstvu in turizmu znašala 8130 tolarjev, vendar jo je prejelo le 10,4 odstotka zaposlenih, ki so povprečno dobili po 78.427 tolarjev. Člani pogajalske skupine so tudi ugotovili, da večina gostinskih in turističnih podjetij delavcem

ne izplačuje stimulacij, nagrade pa prejemajo člani uprav in nadzornih odborov.

V gostinskih podjetjih imajo zaposleni veliko prerazporeditvenih ur, ki kažejo, da podjetja ne spoštujejo 26. člena kolektivne pogodbe dejavnosti. Ta določa delovni čas in pravico zaposlenih do odmora in počitka. Ta člen določa tudi odškodnino za presežne ure, ki jih zaposleni niso mogli izkoristiti do konca maja, toda v veliko podjetjih ni bila izplačana.

Ker se mladi neradi odločajo za gostinske poklice, v podjetjih izrazito primanjkuje natakarkjev in kuharjev. Vzrok je v slabem ugledu teh poklicev, neugodnem delovnem času in sramotnem plačilu, so menili člani pogajalske skupine. Povprečna plača v dejavnosti znaša 171.467 tolarjev, kar je 20 odstotkov manj od povprečne plače v državi.

Pogajalska skupina je po razpravi sprejela tudi sklepe, o katerih bo ta teden odločal še pristojni organ SGiT. V sklepih med drugim piše:

- skupina predlaga organom sindikata, naj določijo izhodišče za spremembo tarifnega dela kolektivne pogodbe, po kateri bi se plače

v vseh tarifnih razredih povečale za šest odstotkov,

- republiškem inšpektorju bo pogajalska skupina predlagala, naj zaradi kršitev kolektivne pogodbe takoj ukrepa,
- pogajalska skupina zahteva spoštovanje 40-urnega delavnika in z zakonom predpisane ga odmora in počitka,
- pri prerazporejanju delovnega časa naj inšpekcija pregleda načrt izrabe v naslednjem obdobju in kako je s tem seznanjen sindikat v podjetju,
- inšpekcija naj izda odločbe o takojšnjem plačilu odškodnine za neizkoriščene ure v lanskem letu,
- organi sindikatov naj od inšpekcije zahtevajo tudi oceno izvajanja zakona o varnosti in zdravju pri delu, saj nekatere ocene tveganja niso skladne z akti o sistemizaciji delovnih mest,
- pogajalska skupina predlaga organom sindikatov, naj za dosego ciljev uporabijo vse oblike pritiska, vključno s stavko.

Pripravil: F. K.

Erih Šerbec, predsednik Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

Zakaj delajo nove izjeme?

Predsednika Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije Eriha Šerbca smo srečali ta četrtek kar resno jeznega. Za uvod nam je povedal, da so sindikalni pogajalci, ki so se zbrali na že dolgo odlaganih pogajanjih o spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe za zdravstvo, nekaj po 14. uri, ko naj bi se začela pogajanja, prejeli elektronsko sporočilo, da vladna stran pogajanja odlaga za prihodnji četrtek. Zaposlili smo ga, naj oriše, kaj se v njegovi dejavnosti dogaja po sprejetju zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

Erih Šerbec

Povedal je: "Zakon o sistemu plač v javnem sektorju že velja, uporabljal pa se bo od 1. 1. 2004. Na njegovi podlagi je treba sprejeti kolektivno pogodbo o orientacijskih delovnih mestih in nazivih in kolektivno pogodbo z metodologijo za razvrščanje delovnih mest in nazivov. Delovni osnutek metodologije nam je prejšnji teden predstavil Janez Zeni, strokovnjak s tega področja. Metodologijo naj bi sprejeli po pogajanjih, na katerih bodo sodelovali vsi sindikati javnega sektorja. Na njih bo sodelovala zlasti koordinacija sindikatov gospodarstva, v katero se povezuje 12 sindikatov, in tudi nekateri drugi manjši sindikati. Za delo vladne pogajalske skupine bo odgovoren urad za plače, neposredno odgovoren za pogajanja pa bo Rado Bohinc, minister za notranje zadeve. Po predstavitvi delovnega osnutka smo se dogovorili, da bomo pogajanja nadaljevali v začetku septembra. Čeprav bo težko, da bi vsi sindikati pri njej dosegli vse pogajalske cilje, si bomo zanje prizadevali. Naš cilj naj bi bil tudi čim bolj pravična razmerja med poklici in dejavnostmi. Torej tudi pravična razmerja med zdravniki, medicinskimi sestrami in drugim zdravstvenim osebjem.

Pogajanja o spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe za zdravstvo in socialno varstvo smo začeli že pred dvema letoma. Potekala so zelo počasi, zaradi sprejemanja zakona o sistemu plač v javnem sektorju pa smo jih v začetku letošnjega leta povsem prekinili. Pogajali smo se osem torkov, vse do 9. julija, ko je vlada pogajanja pre-

kinila. Žal smo se lahko dogovorili le za peščico manj pomembnih sprememb. Bili smo dogovorjeni, da pogajanja nadaljujemo do konca julija, vendar je vladna zakonodajna služba to onemogočila. V torek, 9. julija, smo se pogajalci iz vrst sindikatov zbrali ob dogovorjeni 14. uri. Vladnih pogajalcev pa ni bilo, namesto njih je prišla elektronska pošta, s katero so pogajanja preložili na 18. julij. Mislim, da je vlada do sindikatov nekorektna, saj enkrat obljublja enemu, drugi pa dru-

gemu, zahteve pa izpolni, kot si ji zahoče. Med sprejemanjem zakona o sistemu plač v javnem sektorju so se nekateri sindikati lahko pogajali in tudi kaj dosegli. Mi smo se seveda pogajali le o sistemskem zakonu in na koncu na primer dosegli, da lahko zaposleni napredujejo do desetkrat, prej so lahko le petkrat. Osem sindikatov nas je pred tretjo obravnavo podpisalo dogovor o obsegu usklajenosti zakona o sistemu plač v javnem sektorju. V tem času pa so sindikati s področja šolstva podpisali nov aneks kolektivne pogodbe, s katerim so svoje plače uskladjali s plačami zdravnikov in posredno tudi s sodniškimi plačami. Pred uveljavitvijo sistema zakona o plačah so zaradi tega postavljena nekatera nova sidra, ki določajo nove izjeme, plačati jih bo seveda treba z denarjem davkoplačevalcev. Zdravnikom in zdravstvu so v vladi rekli ne, šolstvu pa da.

Naši člani vsak dan poslušajo o boju trgovcev za dnevni, tedenski in letni počitek in pravične zahteve tudi podpirajo.

Ker pa je treba v zdravstvu delati 24 ur dnevno in vse dni v letu (tudi ko drugi praznujejo), smo prepričani, da mora biti naše delo ustrezneje ovrednoteno."

F. K.

Pomembno je sodelovanje

Nedavno je mesto sekretarke v območni organizaciji ZSSS za Gorenjsko prevzela Olga Drabig. Pokriva sindikat lesarstva (Sinles), Sindikat KNG, SKVNS, gradbenike, obrt, gasilce in upokojence. Doslej je bila predsednica Sinlesa v Jelovici v Škofji Loki, kjer se je zaposlila leta 1987. Kmalu potem je za eno mandatno obdobje prevzela funkcijo sekretarke sindikata, predsednica Sinlesa Jelovice pa je bila od leta 1993. Sodelovala je tudi v območni organizaciji ZSSS za Gorenjsko, predsednica območnega odbora za lesarstvo na Gorenjskem je že en mandat. Je tudi članica republiškega odbora Sinlesa, ki jo je izvolil v svojo pogajalsko skupino za kolektivno pogodbo.

V Jelovici je bila zaposlena kot informatičarka, v sindikatu pa je delala nepoklicno. Pred dvema mesecema se je zaposlila na območni organizaciji ZSSS za Gorenjsko.

Kakšni so vaši vtisi po prvih obiskih v podjetjih?

Prav veliko podjetij oziroma njihovih sindikatov še nisem obiskala. Najbolj pa so se name obračale čistilke, pa zaposleni iz podjetij za varovanje, v glavnem torej iz manjših podjetij. V večjih podjetjih pa se za zdaj še nisem oglasila.

Za začetek sem poskusila, kolikor se je dalo,

Olga Drabig, nova sekretarka v območni organizaciji ZSSS za Gorenjsko

sklicati območne odbore, da smo se spoznali. V nekaterih podjetjih so mesta predsednikov izpraznjena, saj so odšli bodisi v pokoj ali drugam. Za aktivno delo v sindikatu bom tudi sama skušala pridobiti nove ljudi, kar je v nekaterih okoljih težko. To bo zelo pomembno zaradi novega zakona o delovnih razmerjih, ki vlogo sindikata še bolj poudarja.

Kakšne bodo še vaše druge naloge?

Poleg naštetega bom skušala priti v podjetja, kjer sindikata ni ali pa je nekaj bil. V mislih imam nekaj podjetij, kjer bomo poskusili pridobiti novo članstvo. Odkar

je sedež območne organizacije v Kranju, število članstva Svobodnih sindikatov narašča. Ljudje v marsikaterem podjetju ugotavljajo, da je pametno biti v sindikatu, predvsem zaradi negotovih razmer.

Ker imajo v nekaterih podjetjih Kranjski sindikati največ članov, bom skušala navezati stike z njimi, da bi pri reševanju večjih problemov nastopali skupno. Vsekakor pa moram poleg seznanitve s kadri čimprej spoznati vse kolektivne pogodbe.

Posvetila se bom tudi izobraževanju članov, zlasti pri seminarjih, ki jih organizira ZSSS. Pomembna naloga je tudi zakon o delovnih razmerjih, s katerim se mora članstvo seznaniti čim prej.

B. R.

Lastniki iz EU podpirajo slovenska pogajalska izhodišča

Tovarna sladkorja Ormož si prizadeva za višje bruseljske kvote

Večinski lastniki Tovarne sladkorja v Ormožu, ki je edini proizvajalec sladkorja v Sloveniji, so tujci iz Evropske unije. Zato je še toliko bolj zanimivo, da so delničarji Tovarne sladkorja Ormož na zadnji seji odločno podprli slovenska pogajalska izhodišča na bruseljskih predpristopnih pogajanjih. Šli so celo še dlje! Zahtevali so, naj se slovenski pogajalci v Bruslju dogovorijo za ustrezno kvoto pri proizvodnji sladkorja, saj bi sicer Tovarna sladkorja lahko zabredla v težave. Po besedah predsednika uprave **Jurija Dogše** ni nobenih razlogov, da Sloveniji oziroma ormoški »cukerici«, kakor ji pravijo domačini, ne bi »odbrili« višje proizvodne kvote, saj bo naša država še naprej ostala neto uvoznica sladkorja, poleg tega pa proizvajalci sladkorja v Evropski uniji niso upravičeni do finančnih pomoči iz Bruslja.

Lastniki iz EU v Bruslju lobirajo za slovenska pogajalska izhodišča

Kako se bodo končala pogajanja, ni pomembno samo za lastnike Tovarne sladkorja, temveč tudi za zaposlene, saj bo od tega odvisno tudi število delovnih mest. Seveda pa je izhod pogajanj izjemno pomemben tudi za pridelovalce sladkorne pese in za razvoj slovenskega kmetijstva v celoti, saj sodi sladkorna pesa med najbolj zahtevne poljščine. Zato je še toliko bolj razveseljivo, da se tudi lastniki iz Evropske unije borijo za uveljavitev slovenskih pogajalskih izhodišč.

Ormoška tovarna sladkorja je v minulih letih uspešno poslovala, saj je njen bilančni dobiček konec minulega leta znašal 279 milijonov tolarjev. Skupščina delničarjev je za dividende delničarjem namenila 160,5 milijona tolarjev oziroma 258 tolarjev bruto dividende na delnico. Preneseni čisti dobiček iz leta 2000 v višini 118,5 milijona tolarjev pa je ostal še naprej nerazporejen, prav tako pa je nerazporejen ostanek čistega dobička iz leta 2001 v višini 204.000 tolarjev. To kaže, da so tuji lastniki velik del dobička pustili v podjetju, ki se bo zaradi tega zagotovo hitreje razvijalo.

Omeniti še velja, da so delničarji spremenili tudi statut družbe in razširili njeno dejavnost na proizvodnjo električne energije. Tako bo lahko poslej Tovarna sladkorja na prostem trgu prodajala tudi presežke električne energije, ki jo sicer proizvaja za lastne potrebe.

Podjetje spoštuje kolektivno pogodbo

O položaju delavcev v Tovarni sladkorja smo se pogovarjali s predsednikom sindikata kmetijstva in živilske industrije v podjetju **Stankom Podgorelcem**. »Delavci prejema-mo plače, ki so višje, kot določa kolektivna pogodba,« pravi Podgorelec. »Podjetje v celoti

Stanko Podgorelec: Pred skupščino delničarjev smo se predstavniki sindikata in sveta delavcev z večinskimi lastniki iz Evropske unije in upravo dolgo pogovarjali o razvoju podjetja.

spoštuje kolektivno pogodbo tudi v zvezi z izplačilom regresa za malico, povračilom stroškov prevoza na delo in z dela, z izplačilom regresa za letni dopust in drugimi prejemki ter pravicami delavcev.«

Kakor pravi Podgorelec, pa sindikaliste in delavce v Tovarni sladkorja veseli, da se lastniki iz Evropske unije tako zavzemajo za razvoj podjetja in za to, da bi na pogajanjih v Bruslju tovarna dobila ustrezno kvoto. »Naši lastniki lobirajo na vseh ravneh. Pred časom je bil na obisku v tovarni veleposlanik Nizozemske v Sloveniji, naše podjetje pa sta obiskala celo dva člana komisije Evropske unije, ki vodi pogajanja s Slovenijo. Reči moram, da si po svojih močeh za ustrezno kvoto prizadevamo tudi sindikalisti, zlasti preko sindikata kmetijstva in živilske industrije in preko ZSSS, ki preko svojih evropskih konfederacij sežeta tudi do Bruslja. V sodelovanju z Metko Roksanđić sindikat našega podjetja pripravlja tudi socialno noto, v kateri bo bruseljskim pogajalcem predstavil naše razmere, probleme in stališča.«

Delavci želijo biti udeleženi pri delitvi dobička

Sindikata v Tovarni sladkorja po besedah Podgorelca dobro sodeluje z vodstvom podjetja in lastniki. »Pred tokratno skupščino delničarjev smo se predstavniki sveta delavcev, ki ga vodi **Slavko Rajh**, in sindikata podjetja sestali z večinskimi lastniki in upravo podjetja. Na pogovoru, ki je trajal dve uri in pol, smo jih temeljito seznanili z našimi problemi in zahtevami. Naše podjetje, v katerem je ta čas zaposlenih 239 delavcev, je namreč pred

reorganizacijo. Po programu reorganizacije bo konec leta 2003 v podjetju zaposlenih samo še 200 delavcev oziroma 39 manj kot zdaj. Na pogovoru smo dobili zagotovila, da bo podjetje odpuščalo trajno presežne delavce pod pogoji, ki bodo zanje v okviru naše zakonodaje in kolektivnih pogodb najbolj ugodni.«

Na pogovoru s tujimi lastniki in upravo so sindikalisti odprli tudi vprašanje udeležbe delavcev pri dobičku, saj jim statut družbe to omogoča. »Doslej so tuji lastniki vsa leta dobiček pustili v podjetju ali pa so ga investirali v njegov razvoj. Dejansko so kot dobri gospodarji skrbeli za razvoj Tovarne sladkorja, s tem pa tudi za ohranjanje delovnih mest. Letos pa so se odločili, da bodo del bilančnega dobička namenili za dividende. To je logično, saj tudi naši lastniki odgovarjajo svojim delničarjem, ki so v glavnem nizozemski kmetje,« pojasnjuje Podgorelec. »Na zahtevo sindikata, da bi bili tudi delavci udeleženi pri delitvi dobička, pa lastniki niso pristali. Korektno so nam pojasnili, da letos delijo dividende prvič in da udeležbe zaposlenih pri dobičku še niso predvideli. Vendar pa so nam zagotovili, da lahko delavci sčasoma računamo tudi na udeležbo pri dobičku.«

Pomoč tudi pri pridelavi kakovostne pese

Problem Tovarne sladkorja pa niso samo bruseljske kvote. Tovarna mora skrbeti tudi za to, da bodo kmetje in drugi proizvajalci v Sloveniji pridelali dovolj pese. Pri tem pa jim, kakor opozarja Podgorelec, naša kmetijska politika ne pomaga veliko. Subvencije za peso so sicer izenačene s subvencijami za pšenico, vendar pa je sladkorna pesa zahtevna poljščina, ki je ni lahko pridelovati. Problem je tudi v tem, da so pri nas kmetijske površine še vedno zelo razdrobljene, kar za pridelovanje sladkorne pese ni ugodno. Tovarni pa tudi pri tem pomagajo tuji lastniki. »Opozarjajo nas, da je veliko odvisno od kakovosti semena. Gre namreč za to, da bi morali naši kmetje in kombinati pridelovati takšno peso, ki bo vsebovala več sladkorja. Po drugi strani pa so imeli pridelovalci v zadnjih letih probleme tudi s sušo, saj ta postaja stalnica. Zato so tuji lastniki tovarne pripravljene pridelovalcem pomagati tudi pri izgradnji namakalnih sistemov,« pojasnjuje Podgorelec. Po njegovih besedah tovarna odkupuje sladkorno peso tako rekoč po evropskih cenah, čeprav je cena sladkorja pri nas nekoliko nižja kot v evropskih državah.

V Ormožu so se pred leti nekateri bali tujih lastnikov. Vsaj za zdaj pa je mogoče reči, da so imeli ormoški »cukeraši« z lastniki srečo, saj jim pomagajo tako pri razvoju kakor tudi pri zagotavljanju ustreznega tržnega deleža na enotnem trgu Evropske unije.

Za delo v sindikatu so potrebne izkušnje

V blejskih Vezeninah smo se pogovarjali s predsednikom Stupisa Mirzo Vukalićem

Mirza Vukalić je že drugi mandat predsednik izvršilnega odbora sindikata v blejskih Vezeninah, podjetju, ki skuša v postopku prisilne poravnave izboljšati svoj položaj. Mirza je edini moški član izvršilnega odbora v pretežno ženskem kolektivu, v katerem tudi upravo vodi ženska. Pogovarjali smo se o tem, kako mu gre kot predsedniku sindikata v takih pogojih in kako gre sindikatu v podjetju, ki se krčevito bojuje za obstoj.

Za uvod povejte nekaj podatkov o poslovnem položaju podjetja, številu zaposlenih in številu članov Stupisa.

Zaposlenih nas je še 135 delavk in delavcev, od tega jih je 110 včlanjenih v sindikat tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije pri ZSSS. Drugega sindikata v podjetju ni in ga nikoli ni bilo. Sam sem tu zaposlen 23 let, delam v barvarni na sušilnem stroju in stroju za striženje nitk.

Kako sindikat vidi poslovanje firme?

Sindikata se s tem bolj malo ukvarja. Bolj nas zanima, ali se kolektivna pogodba spoštuje. Moram reči, da tu ni nobenih težav kljub težkemu položaju podjetja. Lani poleti je bil sprožen postopek za uvedbo prisilne poravnave, ki je bil decembra uspešno zaključen. Zdaj se trudimo v rokih izpolnjevati obveznosti do upnikov v prisilni poravnavi.

So Vezenine na trgu v težkem položaju?

Čudim se, kako naši upravi uspe, da sploh še obstajamo, da še dobivamo plače. Samo pogledite položaj tekstilne industrije. Še pred nekaj leti so bile Almira, Sukno Zapuže in Vezenine trojček uspešnih tekstilnih tovarn s tega konca, ostali smo samo mi. Pa tudi o Vezeninah se že dvajset let šušlja, da bodo zdaj, zdaj propadle. Vendar smo še danes prepoznavni na trgu. Zaposleni dobivamo redno plače, vse, kar se tiče kolektivne pogodbe podjetje izpolni.

V prisilni poravnavi zaposleni niste imeli terjatev do podjetja?

Razen omenjenih jubilejnih nagrad in neizplačane majske plače, katere izplačilo je povzročila prisilna poravnava, ne. Menda so morali imeti tudi delavci neko terjatev do podjetja, da je prisilna poravnava lahko uspela. Zato so nam blokirali izplačilo majske plače, vendar nam je lastnik takrat izplačal regres v enem znesku.

Tokratna prisilna poravnava je bila za zaposlene izpeljana precej bolje kot prva leta 1995. Takrat je bilo ob delo 52 zaposlenih, ki so morali oditi brez odpravnin. Zaradi tega me še danes nekaj v moji notranjosti grize. Tokrat se je sindikat pogajal za vsakega delavca. Bilo je samo 12 presežnih delavcev, takšnih, ki so sami pristali na to. Vsak bo dobil tudi odpravnino.

Ali ima sindikat dobre pogoje za svoje delovanje?

Mislím, da je tod okoli malo podjetij, kjer so tako dobri pogoji za delo sindikata. Imam proste roke za sindikalno delo in neposredne stike z lastnikom in

predsednico uprave. Ali me pokličeta sama ali se jaz obrnem na enega ali drugega, in se pogovorimo. Če bi si sindikat in uprava oziroma delodajalec nagajala, si skakala v lase, Vezenin verjetno že ne bi bilo. Nam v sindikatu je vsekakor najvažnejše, da ima podjetje prihodnost, da je delo zagotovljeno na dolgi rok, kolikor je to seveda v sedanjih tržnih razmerah sploh mogoče pričakovati.

S kakšnimi težavami prihajajo zaposleni ob urah odprte sindikalne pisarne? Se sindikalna pisarna takrat napolni?

Pisarno imam odprto trikrat tedensko po eno uro. Članice in člani prihajajo v glavnem zaradi dnevnih zadreg, vprašujejo pa glede malice, regresa itd. Vedno jih pride po nekaj, nikoli pa pisarna ni polna ljudi.

No, malica je večji zalogaj. Podjetju je naloženo, da kuhinjo do konca leta uredi v skladu s sanitarnimi predpisi ali zapre. Uprava se je odločila za slednje. Sindikat seveda meni, da mora vsako tako veliko podjetje zagotoviti delavcem topli obrok med delom. Pred časom sem skušal med podjetjema Lip in Vezenine spodbuditi dogovor o organizaciji skupne kuhinje, pa so mi iz obeh uprav odgovorili, da se z organiziranjem kuhinje ne bodo ukvarjali.

Zdaj tečejo pogovori s podjetjem Sodexo, ki že razvažata malice drugim podjetjem, da bi to počelo tudi za Vezenine. Kot sindikalist sem terjal, da sem na pogovori s Sodemom prisoten. Skrbim me namreč naslednje. Tekstilna podjetja životarijo, denar imajo ali pa ne, Sodexo pa zahteva

redno plačilo, sicer malice ne deli. Lahko se nam zgodi, da Vezenine kdaj ne bi mogle plačati malice v roku in bi zaposleni morda ostali brez njih. Razmišljam tudi takole: če nam zdaj ukinejo topli obrok, nam bodo čez čas tudi malico!

Potegoval sem bom tudi za to, da bi podjetje za malico prispevalo več od predpisanega minimuma.

Kakšno je vzdušje v podjetju? Ali so ljudje zadovoljni s pogoji dela, odnosom vodstvenega kadra, s plačami?

Razpoloženje se spreminja v skladu s pričakovanji. Marca denimo smo se dogovorili za regres za dopust in zdaj, ko se izplačilo bliža, postajajo pritiski ljudi na sindikat, češ, ali bo izplačilo tudi v resnici, vse hujši. Jeseni bodo začeli pritiskati, naj sindikat kaj ukrene, da bomo dobili božičnico.

Lani je namreč zaradi prisilne poravnave ni bilo in sindikat je moral seči v lastno blagajno, da je članom, ki se niso udeležili novoletne zabave, polepšal novo leto s po petimi tisočaki na člana. Sicer je bila zadnjih pet, šest let božičnica redno izplačana, ne veliko, ravno toliko, da se je delavkam nekaj poznalo v kuverti.

Članarine se pa ne nabere veliko?

Članarine v podjetju ostane malo in moram pohvaliti sindikat, da tako skrbno ravna z denarjem, saj ga uspe nekaj celo privarčevati. Sindikat pač mora imeti nekaj rezerve, iz katere lahko pomaga članom ob kakšni njihovi nesreči. Lani smo prihranili 111.000 tolarjev, ki smo jih prenesli v letošnje leto. Ob tem smo organizirali tudi novoletno zabavo, članom, ki se je niso udeležili, pa smo izplačali po 5000 tolarjev. Za osmi marec obdarimo vse naše članice. Populacija v Vezeninah je v glavnem ženska.

Kako se znajdete med kladivom, pretežno ženskim kolektivom in nakovalom, predsednico uprave?

V izvršilnem odboru so res same ženske in jaz. Mislím pa, da v odboru uspevamo prepoznavati gola dejstva, ki jih je treba upoštevati, če hočeš ali ne. Tistim, ki imajo pripombe pa pravimo, pridite in pomagajte nam, da bomo odprto vprašanje zadovoljivo rešili. Veseli smo namreč vsakega nasveta in predloga. Nikakor nismo odbor, ki bi hotel vse sam najbolje vedeti.

Mirza Vukalić: Biti več mandatov predsednik sindikata v podjetju, ki mu ne gre najbolje, je težaško delo. Vendar sem komaj v drugem mandatu dobil toliko izkušenj, da lahko sindikatu dajem največ.

Seveda je včasih v ženskem kolektivu glede na njihovo čustvenost težko racionalno razlagati stvari. Zato se o resnih vprašanjih ne maram pogovarjati mimogrede, na dvorišču. Ko moj odgovor doseže drugi konec tovarne, je že povsem spremenjen. Zato raje organiziram neposredni pogovor z upravo, oziroma odgovore iz prve roke. S predsednico uprave pa so odnosi zelo konstruktivni kot sem že dejal.

Za zaposlene in seveda tudi za sindikat je zelo pomembno, kdo jih zastopa v nadzornem svetu. Kakšna je povezava med kolektivom Vezenine in nadzornim svetom podjetja?

Sam sem član nadzornega sveta kot predstavnik zaposlenih, vendar že tri leta vsaj jaz ne dobivam

vabil na seje. Tako na to vprašanje nimam kaj odgovoriti.

Ali ste se v podjetju že odločili za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje?

O tem se še nismo pogovarjali, ker smo imeli kup drugih bolj aktualnih tem. Bom pa sam načel to vprašanje, če bom še naprej predsednik sindikata. Letos se mi namreč izteče drugi zaporedni mandat.

Ali smo iz vaših besed pravilno razbrali, da se vam zdita dva mandata za vodenje sindikata dovolj?

Dva mandata sta dovolj dolga, po drugi strani pa ugotavljam, da sem šele zdaj pridobil dovolj izkušenj za sindikalno delo in bi lahko šele zdaj največ dal sindikatu.

B. R.

Obvladajmo stres na delovnem mestu – 10

Nadaljujemo s predstavitvijo stresorjev na delovnem mestu, ki v delavcu najpogosteje sprožijo stresno reakcijo. Stresor, ki lahko močno škodi zdravju delavcev, je **neugodna razporeditev delovnega časa**.

Vsako organsko življenje na Zemlji pozna ciklične spremembe aktivnosti od najbolj do najmanj intenzivne. Takšna je pač bila evolucija organskega življenja. Pomemben je zlasti cirkadijski ritem. Izraz je nastal iz latinskih besed circa dies in pomeni časovni krog 24 ur. Gre torej za biološki ritem našega telesa v okviru enega dne. Cela vrsta fizioloških (in psiholoških) funkcij našega telesa izkazuje cirkadijske ritme.

Prav do začetka industrijske dobe pred dobrim poldrugim stoletjem je tako veljalo, da smo bili podnevi aktivni in poskrbeli za preživetje, ponoči smo pa spali in med spancem tako rekoč znovali svoje baterije. Industrijska doba pa je prinesla izmzensko delo. Marsikateri delavec mora v službo ponoči in biti najbolj aktiven takrat, ko njegov organizem potrebuje spanec. In obratno – spati mora takrat, ko bi moral biti najbolj aktiven.

Dvoizmensko delo (dopoldanska in popoldanska izmena) ni tako zelo problematično. Za organizem je huda obremenitev zlasti nočna izmena. **Brez dvoma pa so za zdravje najbolj škodljivi vsak dan spreminjajoči se začetki izmen.** Kadar mora delavec prav vsak dan začeti delo ob drugačni uri, to organizem najbolj obremeni. Prav to pa je pravilo v dejavnostih, kot sta, na primer, transport in pekarstvo. Odvisno od tega, kaj pečejo, morajo, na primer, peki en dan svoje delo začeti ob 22. uri, naslednji dan ob 24. uri in tretji dan ob 2. uri zjutraj.

Sami priznajo, da je prav to najtežje v njihovem poklicu! Dodatna obremenitev za delavca je dejstvo, da njegova okolica ne upošteva izmzenskost njegovega dela. Za takega delavca je huda težava organizacija zajtrka, javnega prevoza na delo, spraviti otroke pravočasno v vrtec in šole itd.

In ne pozabimo: njihovi prijatelji in družinski člani, vse kulturne prireditve in kar je pomembno za zasebno življenje delavca, poteka v času, ki je delavcu težko dosegljiv.

Lučka Böhm

Vir: publikacija Evropske komisije, Direktorata za zaposlovanje in socialne zadeve, 1999

Sindikalna lista

Julij 2002

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.252,00
– polovična dnevnic	(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.125,00
– znižana dnevnic	(od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.480,00

2. Kilometrina	(od 19. 2. 2002 dalje)	51,42	51,42
	(od 5. 3. 2002 dalje)	51,63	51,63
	(od 19. 3. 2002 dalje)	53,76	53,76
	(od 3. 4. 2002 dalje)	55,35	55,35
	(od 16. 4. 2002 dalje)	57,24	57,24
	(od 30. 4. 2002 dalje)	56,10	56,10
	(od 14. 5. 2002 dalje)	55,47	55,47
	(od 28. 5. 2002 dalje)	55,92	55,92
	(od 11. 6. 2002 dalje)	54,54	54,54
	(od 25. 6. 2002 dalje)	54,75	54,75
(od 9. 7. 2002 dalje)	54,99	54,99	

3. Ločeno življenje* 90.546,00 62.066,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2002)
– po SKPGD (na delovni dan) 690,00 690,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	64.887,00	52.178,00
– za 20 let	97.331,00	78.266,00
– za 30 let	129.774,00	104.355,00

2. Odpravnina ob upokojitvi 452.728,00 686.430,00
oziroma dve plači oziroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*
– po SKPD – ob smrti delavca 135.818,00 104.355,00
– ob smrti v ožji družini 67.909,00 –

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2002) 94.675,00 94.675,00

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2002) 47.570,00 47.570,00

6. Regres za letni dopust
– najmanj (od 26. 4. 2002) 125.805,00
– ali največ 160.167,00 125.805,00
(70 % povprečne slovenske plače)

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v gospodarstvu (najnižji – minimalni znesek) je določen z Aneksom k kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti 26. 4. 2002.

Strokovno posvetovanje na 18. srečanju delavcev komunalnega gospodarstva

Neurejen položaj komunale najbolj občutijo delavci

V okviru letošnjega 18. srečanja delavcev komunalnega gospodarstva Komunalnada 2002 v Mariboru pripravili tudi strokovno posvetovanje. Na njem so predstavniki delodajalcev, sindikata in pristojnih ministrstev pretresli aktualne probleme in strateške razvojne usmeritve na področju komunalnega gospodarstva.

Direktor Komunalne zbornice Slovenije **Florjan Bukovec** je uvodoma dejal, da je ta zbornica Slovenije, ustanovljena leta 1993, upravičena svoj obstoj, saj se je uveljavila kot zagovornik interesov komunalnega gospodarstva. Po Bukovčevih besedah Bukovca so za delavce v komunalni težki časi, saj bodo obubožana komunalna podjetja lahek plen tujih koncesionarjev. "Res je nemogoče verjeti, da je vzrok za to samo nevednost in da v ozadju ni drugih interesov. Temu se komunalci lahko upremo samo z odločnostjo in enotnostjo – glede katere v zadnjem letu nismo dosegli prav nobenega napredka. Dokler se bomo ravnali po načelu 'če te udarijo po enem licu, nastavi še drugega', pač ne moremo pričakovati drugega, kot da bomo tepeni," je poudaril direktor komunalne zbornice in s tem izrazil o razpoloženje velikega števila menedžerjev, pa tudi delavcev v komunalni.

O srednjo pozornost so udeleženci namenili razpravi o strateških usmeritvah razvoja komunalnih dejavnosti Slovenije, ki sta jih predstavila dr. **Nevenka Hrovatin** in **Matej Švigelja** iz Ekonomske fakultete v Ljubljani. Po njihovih besedah različne študije kažejo, da bodo v naslednjem obdobju v Sloveniji potrebna velika vlaganja v komunalno infrastrukturo. Po podatkih iz Nacionalnega programa varstva okolja bi morali v letih 1999 do 2003 za uresničevanje programa na področju komunalnih storitev letno zagotoviti blizu 39 milijard tolarjev. Izsledki dveh drugih študij kažejo, da bi morali v komunalno infrastrukturo investirati letno okoli 45 milijard tolarjev. Med vzroke za tako visoke investicijske potrebe sodijo rastoče povpraševanje po komunalnih storitvah, prilagajanje zakonodaji v Evropski uniji in odlaganje investicij v preteklosti.

V preteklosti so bila najpomembnejši vir financiranja v komunalno infrastrukturo sredstva iz državnega in občinskih proračunov. Če se ta sredstva ne bi povečala, bi nastala investicijska vrzel v višini od 0,3 do 0,5 odstotka bruto domačega proizvoda. Dodatna sredstva bi bilo mogoče pridobiti iz bančnih kreditov, ki jih najemajo občine ali podjetja, z uvedbo dodatnih ekoloških taks po načelu "uporabnik plača" in z udeležbo privatnega sektorja (koncesije, privatizacija podjetij in podobno).

Hrovatinova in Švigelj sta opozorila, da zaradi toge cenovne politike cene komunalnih storitev v Sloveniji niso sledile realnemu povečanju stroškov in zato ne dajejo ekonomskih osnov za razvoj podjetij. Cene še zlasti ne zadoščajo za financiranje investicij, ki jih zahtevajo okoljevarstveni predpisi v Evropski uniji, zato bi bilo nujno uvesti sodobnejši sistem regulacije cen. Prav tako bi bile potrebne spremembe fi-

Franci Bratuša: Komunalne dejavnosti pri nas nimajo ustreznega položaja, kar na svojih ramenih najbolj občutijo delavci – plače so padle že pod povprečje v gospodarstvu.

nanciranja lokalnih gospodarskih javnih služb. Tako bi denimo veljalo proučiti uvedbo dodatnih ekoloških taks, sprostiti omejitve za zadolževanje občin pri financiranju infrastrukture, proučiti možnosti za privatizacijo premoženja občin na področju infrastrukture, spodbujati podeljevanje koncesij (zlasti pri gradnji čistilnih naprav, deponij, recikliranja odpadkov in podobno), sprostiti cene, predpisati metodologijo nadzora cen in ustanoviti neodvisni regulatorni organ, začeti zbirati informacije po enotni metodologiji, ki bo zagotavljala transparentnost in dostopnost informacij o investicijah.

Po ugotovitvah Hrovatinove in Švigelja je izhodišče vseh problemov poslovanja komunalnih podjetij v tem, da je bila infrastruktura prenesena v last lokalnih skupnosti. Tako je za njen razvoj, vzdrževanje in obnavljanje postala odgovorna lokalna skupnost. Infrastrukturalna sredstva so se tako ločila od podjetja, s čimer so podjetja izgubila pristojnosti pri sprejemanju pomembnih odločitev, zlasti na področju investicijske dejavnosti. Dodatne težave so nastale zaradi prenosa pristojnosti določanja cen na občine. To dvoje je svojevrsten precedens, ki v svetu nima primere.

Razpravljavci so iskali zlasti rešitve za izhod iz sedanjih neustrezno urejenih in slabih razmer. V glavnem so podpirali predloge, da bi morali jasno razmejiti pristojnosti med lokalnimi skupnostmi oziroma državo in komunalnimi podjetji in da bi lokalne skupnosti vložile infrastrukturo v komunalna gospodarska javna podjetja. S tem bi nastala podjetja, v katerih bi imeli vsa sredstva za opravljanje dejavnosti, občine pa bi imele nad-

zorni paket delnic in s tem tako kot doslej večino pri upravljanju komunalnih podjetij. Za investicije in njihovo financiranje bi bila zadolžena podjetja, s tem pa bi odpadle vse že omenjene težave. Druga možnost pa je, da infrastruktura ostane v lasti občin, ki jo s koncesijami dajejo v najem, upravljanje in vzdrževanje podjetjem. Koncesije bi se seveda morale podeljevati na konkurenčnih razpisih, na katerih lahko konkurirajo privatna in javna podjetja. Konkurenca bi zagotovo spodbudila povezovanje podjetij iz različnih občin v večja podjetja. Obstaja pa še tretja možnost, to je privatizacija podjetij. Občine se lahko odločajo o odprodaji določenih deležev v podjetjih, kjer so večinske lastnice, vendar bi bilo to smiselno šele po vložku infrastrukture v podjetje.

Na posvetovanju so govorili tudi o nujnosti združevanja komunalnih podjetij, saj posluje v Sloveniji zlasti na področju voda in odlaganja odpadkov veliko število podjetij, ki ne izkoriščajo ekonomije obsega in so njihovi stroški preveliki.

Strateške spremembe, do katerih že prihaja in bo prišlo na področju komunalne dejavnosti, so še kako pomembno tudi za delavce in za Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije, ki se bori za ustrezen ekonomski položaj svojih članov in spoštovanje delavskih pravic. V marsikaterem komunalnem podjetju namreč delavci občutijo slabosti dosedanjega sistema, pa tudi posledice različnih prestrukturiranj, privatizacij, združevanj in reorganizacij, do katerih že prihaja. Ker so se komunalna podjetja znašla pred najbolj pomembnim obdobjem tranzicije, je prav, da tudi sindikati sodelujejo v socialnem dialogu o tem, kako in v katero smer bodo strateške spremembe potekale.

Predsednik republiškega odbora za komunalne dejavnosti pri Sindikatu komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije **Franci Bratuša** je zato ves čas sodeloval v pripravah na posvetovanje. Po njem nam je dejal, da komunalne dejavnosti pri nas nimajo takšnega položaja, kakršnega bi morale imeti. »Znotraj gospodarstva nekateri obravnavajo komunalno kot nebodijetrebna, čeprav brez nje ne bi mogli preživeti niti trenutka. Komunalci namreč skrbimo za kakovost življenja vseh državljanov. Zato menim, da je zdaj čas, da država to komunalni tudi prizna in ji zagotovi takšen status, kakršnega imajo komunalne dejavnosti povsod po Evropi.«

Po Bratuševih besedah kaže na neurejen status komunalnih dejavnosti tudi podatek, da so plače komunalnih delavcev v povprečju že padle pod povprečje v slovenskem gospodarstvu, čeprav delavci v komunalni opravljajo zelo naporno in zahtevno delo v težkih pogojih. »Zato je naš sindikat 18. junija z delodajalci že začel pogajanja o novi kolektivni pogodbi za komunalne dejavnosti. Pričakujemo, da bomo uredili položaj komunale ter ustrezno ovrednotili delo komunalnih delavcev,« pravi Bratuša. »Na pogajanjih bomo s socialnimi partnerji skušali najti dogovor, ki bo v dobro delavcev in tistih, za katere komunalci opravljamo svoje delo.«

Ob tem Bratuša opozarja, da je poleg plač potrebno v komunalnih dejavnostih urediti oziroma izboljšati še marsikaj, kar vpliva na položaj delavcev. »Dejstvo je, da je na nekaterih izpostavljenih delovnih mestih v komunalni invalidnost zelo velika. Zato velja skrb našega sindikata tudi zagotavljanju ustreznih delovnih pogojev ter varnosti in zdravju pri delu,« poudarja Bratuša. »Samo zdrav in zadovoljen delavec lahko dobro opravlja svoje delo.«

Kriteriji in pogoji za evidentiranje in kandidiranje v SDTS

V skladu s 26. členom Statuta Sindikata delavcev trgovine Slovenije in sklepom komisije za kadrovska vprašanja, sindikalna priznanja in pritožbe je republiški odbor Sindikata delavcev trgovine Slovenije na svoji seji 4. julija sprejel kriterije in pogoje za izvolitev predsednika, podpredsednika in članov nadzornega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije za naslednje štiriletno mandatno obdobje.

I. Splošna načela:

- najmanj triletno aktivno članstvo v Sindikatu delavcev trgovine Slovenije,
- ugled in zaupanje med člani Sindikata delavcev trgovine Slovenije,
- dosedanje delo kandidata pri uveljavljanju interesov članov Sindikata delavcev trgovine Slovenije in izoblikovan osebni pogled na način njihovega uveljavljanja,
- sposobnost zaznavanja, definiranja in reševanja gmotnih, socialnih, pravnih in drugih problemov članov Sindikata delavcev trgovine Slovenije;
- sposobnost organiziranja in vodenja demokratične razprave in pripravljenost za sprejemanje argumentiranih predlogov in stališč drugih,
- sposobnost javnega nastopanja ter poznavanje delovnopravnih zakonov in kolektivnih pogodb, kandidati za člane nadzornega odbora morajo poznati predpise iz finančnega poslovanja.

II. Postopek evidentiranja za nosilce funkcij, delegatov 1. kongresa in organov Sindikata delavcev trgovine Slovenije se začne 4. julija.

Skladno s 3. točko 23. člena statuta lahko kongres s posebnim sklepom profesionalizira funkcijo predsednika Sindikata delavcev trgovine Slovenije.

V postopku evidentiranja lahko sodelujejo vse sindikalne organizacije, območni odbori in organi Sindikata delavcev trgovine Slovenije, pa tudi posamezni člani Sindikata delavcev trgovine Slovenije.

Predloge evidentiranih kandidatov z njihovimi soglasji ter z utemeljitvami za nosilce funkcij je treba poslati komisiji za kadrovska vprašanja, sindikalna priznanja in pritožbe pri republiškem odboru Sindikata delavcev trgovine Slovenije najpozneje do 6. septembra.

Za člane republiškega odbora naj se praviloma ne evidentirajo in kandidirajo profesionalni delavci območnih organizacij Zveze svobodnih sindikatov Slovenije oziroma sekretarji območnih odborov Sindikata delavcev trgovine Slovenije.

III. Kandidacijski postopek

Komisija za kadrovska vprašanja, sindikalna priznanja in pritožbe pošlje v kandidacijski postopek tiste evidentirane kandidate, ki so dali pisno soglasje h kandidaturi, ter za nosilce individualnih funkcij pisne utemeljitve; kandidacijski postopek se opravi v organih republiškega odbora.

Predloge kandidatne liste obravnava republiški odbor Sindikata delavcev trgovine Slovenije. Kandidatna lista je sprejeta, če je zanjo glasovala večina prisotnih članov republiškega odbora.

IV. Rokovnik za izvedbo posameznih aktivnosti

Komisija za kadrovska vprašanja, sindikalna priznanja in pritožbe 13. septembra ugotovi rezultate evidentiranja. Komisija pripravi vse potrebne listine za sklic republiškega odbora, ki opravi kandidacijski postopek.

Do 13. septembra morajo območni odbori Sindikata delavcev trgovine Slovenije komisiji za kadrovska vprašanja, sindikalna priznanja in pritožbe sporočiti še imena delegatov za 1. kongres Sindikata delavcev trgovine Slovenije in kandidate za člane republiškega odbora, ki jih potrdi kongres.

Republiški odbor bo na svoji 15. seji v septembru na predlog izvršnega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije opravil postopek kandidiranja. Predlog kandidatne liste za predsednika, podpredsednika in člane nadzornega odbora bo republiški odbor Sindikata delavcev trgovine Slovenije poslal v javno razpravo skupaj z drugim gradivom za 1. kongres Sindikata delavcev trgovine Slovenije, ki bo v petek, 25. oktobra v Žalcu.

*Franci Lavrač, predsednik
Sandi Bartol, sekretar*

Rokovnik

vsebinskih, organizacijskih in kadrovskih priprav za 4. kongres Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije

Nosilec	Rok	Naloge
ROS	marec 2002	Sprejem sklepa o sklicu in pričetku organizacijskih, vsebinskih in kadrovskih priprav na 4. kongres Sindikata KŽI Slovenije
IO ROS	april-maj 2002	Razdelitev dolžnosti in opravi članov IO ROS za izdelavo delovnih osnutkov kongresnih dokumentov (poročilo o delu Sindikata KŽI Slovenije med 3. in 4. kongresom, programska izhodišča Sindikata KŽI, spremembe in dopolnitve Statuta Sindikata KŽI)
IO ROS	junij-julij 2002	Obravnava predloga sklepa o sestavi 4. kongresa Sindikata KŽI Slovenije
ROS	julij-avgust 2002	Sklep o postopku evidentiranja, kandidiranja in volitev v Sindikatu KŽI Slovenije
IO ROS	avgust-september 2002	Oblikovanje osnutkov kongresnih dokumentov (poročilo o delu med 3. in 4. kongresom Sindikata KŽI Slovenije, programska izhodišča Sindikata KŽI Slovenije, spremembe in dopolnitve Statuta Sindikata KŽI Slovenije)
Sindikati družb, IO ROS	september 2002	Evidentiranja kandidatov za predsednika in dva podpredsednika Sindikata KŽI Slovenije in predsednika ZSSS, sekretarja Sindikata KŽI Slovenije in sekretarja ZSSS, člane NO Sindikata KŽI Slovenije in člane NO ZSSS
IO ROS	september-oktober 2002	Sprejem osnutkov kongresnih dokumentov (poročila o delu Sindikata KŽI Slovenije med 3. in 4. kongresom, programska izhodišča, spremembe in dopolnitve Statuta Sindikata KŽI Slovenije)
IO ROS, ROS	oktober 2002	Opredeletiv do evidentiranih kandidatov za predsednika in dva podpredsednika Sindikata KŽI Slovenije in predsednika ZSSS, sekretarja Sindikata KŽI Slovenije in sekretarja ZSSS, člane NO Sindikata KŽI Slovenije in člane NO ZSSS
NO Sindikata KŽI Slovenije	oktober 2002	Oblikovanje predloga poročila Sindikata KŽI Slovenije
Kandidacijska	oktober 2002	Sprejem: predloga poročila NO Sindikata KŽI Slovenije, predloga poročila o delu konferenca Sindikata KŽI Slovenije med 3. in 4. kongresom Sindikata KŽI Slovenije, predloga programskih izhodišč, predloga kandidacijskih list za volitve predsednika in dva podpredsednika ROS, sekretarja ROS, člane ROS, člane NO, izvolitev delegatov za 4. kongres ZSSS
4. kongres Sindikata KŽI Slovenije	23. novembra 2002	Ljubljana

Študijski krožki – stalnica za usposabljanje sindikalnih zaupnikov

Skrb za pravice delovnih invalidov sodi med prednostne naloge sindikatov

Območna organizacija ZSSS v Podravju je v Slovenski Bistrici pripravila študijski krožek Pravice delovnih invalidov v delovnem razmerju. V njem so sodelovali **Milena Brumec** iz Crouzeta, **Anton Detiček** iz Impola, **Pavla Detiček** iz Zdravstvenega doma, **Magda Dobnikar** iz Impola-Kadringa, **Veronika Fermeve Ban** iz Elektro Slovenska Bistrica, upokojeni sindikalist **Viktor Horvat**, **Bojan Lamut** iz Elektro Slovenska Bistrica, **Zorka Lamut** iz davčne uprave, **Alfred Ojcinger** iz Impola-Kadringa, **Olga Papotnik** iz Kmetijske zadruge in **Elma Skerbiš** iz Steklarne Luminos. Mentor krožka je bil sekretar krajevne pisarne ZSSS v Slovenski Bistrici **Dušan Detiček**.

Metoda za spodbujanje vseživljenjskega učenja in aktivnosti civilne družbe

»Študijski krožki so ena izmed oblik neformalnega učenja odraslih,« pravi voditeljica študijskih krožkov v območni organizaciji ZSSS v Podravju **Marija Eraković**. »V deželah z dolgo demokratično tradicijo od skandinavskih držav preko Anglije do Združenih držav Amerike jih poznajo že več kot sto let. Pri nas pa smo jih začeli spoznavati leta 1992, ko so zažvelji kot vladni projekt, ki po zgledu razvitih držav spodbuja aktivnost civilne družbe in dejavnost civilnodružbenih organizacij.«

Študijski krožki ZSSS v Podravju trajajo od 30 do 40 ur, odvisno od teme in udeležencev. Temo v krožkih si izberejo udeleženci sami, ki sami sestavijo delovni program in sproti ocenjujejo tudi rezultate svojega dela. Člani študijskih krožkov se sestajajo običajno enkrat tedensko od novembra pa tja do aprila ali maja, če imajo veliko dela, pa marsikdaj še dalj. Študijski krožek, ki poteka v okviru ZSSS, mora namreč svoje delo končati z otipljivim rezultatom: brošuro, javno predstavitev, ugotovitev, neposredno radijsko ali televizijsko oddajo in podobno.

»V Slovenski Bistrici smo doslej izvedli že

Marija Eraković: Dokler se učimo, živimo!

štiri študijske krožke,« pojasnjuje njihov mentor **Dušan Detiček**. Obravnavali so soupravljanje delavcev v podjetjih, probleme starejših delavcev, delovna razmerja po novem zakonu in o pravice delovnih invalidov. Status mentorja si je Detiček pridobil po usposabljanju, ki ga izvaja Andragoški zavod Slovenije. Na istem zavodu je Erakovićeva pridobila naziv mentorice in vodje študijskih krožkov. Sicer pa je študijske krožke v delo ZSSS v Podravju in nasploh v Sloveniji uvedla **Metka Roksandić**, ki si je z usposabljanjem tudi pridobila naziv mentorice in voditeljice krožkov.

Pravice delovnih invalidov so obveznost za delodajalce

Na študijskem krožku, ki so ga končali pred kratkim, so pretresli pravice delovnih invalidov v delovnem razmerju. Pravice, ki so jih imeli doslej delovni invalidi po stari zakonodaji, so primerjali s pravicami, ki jih imajo po novi. Doslej je v zakonu pisalo: »Delavcu invalidu, ki ne izpolnjuje pogojev za invalidsko pokojnino, lahko preneha delovno razmerje zaradi nujnih operativnih razlogov le z njegovim določenim soglasjem ali če se mu zagotovi sklenitev delovnega razmerja za nedoločen čas na ustreznem delovnem mestu v drugi organizaciji oziroma pri delodajalcu.«

V novem zakonu o delovnih razmerjih pa piše: »Delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi delovnemu invalidu zaradi ugotavljanja invalidnosti druge in tretje kategorije ali iz poslovnega razloga, razen če mu ni možno zagotoviti drugega ustreznega dela ali dela s krajšim delovnim časom v skladu s predpisi o pokojninskem zavarovanju.«

»Ko smo v okviru enega od prejšnjih študijskih krožkov obravnavali položaj starejših delavcev med teorijo in prakso, smo naleteli tudi na kršitve pravic delovnih invalidov,« pojasnjuje **Dušan Detiček**. »Zato smo se odločili, da bomo organizirali poseben študijski krožek, ki bo posvečen samo položaju in problemom delovnih invalidov. Sprva smo sicer nameravali ugotavljati, kakšno varstvo pravic je zagotovljeno delovnim invalidom, vendar smo hitro ugotovili, da lahko delovni invalidi ščitijo svoje pravice po enakih postopkih kot vsi drugi delavci, ki menijo, da jim je delodajalec kršil pravice iz delovnega razmerja. Zato smo se odločili, da bomo delo študijskega krožka »preusmerili« v tem smislu, da bomo vzeli pod drobnogled določbe različnih zakonov in kolektivnih pogodb, ki določajo pravice delovnih invalidov.«

»Ker so pravice delovnih invalidov za delodajalce obveznost, pa nas je zanimalo tudi, kako delodajalci v praksi spoštujejo svoje obveznosti do te kategorije delavcev oziroma kako jih nekateri poskušajo izigravati,« pojasnjuje **Detiček**.

Člani študijskega krožka so pri ocenjevanju izhajali iz predpostavke, da niti vsi delovni in-

Dušan Detiček: V Slovenski Bistrici je ZSSS v zadnjih sedmih letih organizirala štiri študijske krožke za usposabljanje sindikalnih zaupnikov.

validi niti vsi njihovi delodajalci niso »svetniki«. Stvari je pač treba pogledati takšne, kot so!

Doživeli so tudi to, da je na pogovoru pri enem od delodajalcev neki delovni invalid dejal, da se ne more sklanjati in dvigovati bremen. Njegov сосед, ki ga vsak dan vidi delati na domačem posestvu, pa ga je vprašal: »Hej, Francelj, zdaj pa mi povej, ali si ti delovni invalid samo 8 ali 24 ur na dan?« Skratka, člani študijskega krožka so si prizadevali, da bi položaj delovnih invalidov proučili čim bolj objektivno in da bi opozorili na kršitve zakonodaje tako od delodajalcev kot posameznih invalidnih delavcev, ki poskušajo izkoriščati svoj težak položaj.

Člani študijskega krožka so obiskali tudi invalidsko podjetje **Unidel** v Slovenski Bistrici, kjer so se seznanili, kako invalidni delavci svoje pravice uresničujejo v praksi.

Posebne pravice delovne invalide izenačujejo z drugimi delavci

Po vsestranski proučitvi razmer so člani študijskega krožka ugotovili, da je delovnim invalidom v naši državi zagotovljena vrsta posebnih pravic, vendar ne zato, da bi se znašli v privilegiranem položaju, temveč da bi se pri delu in v zvezi z delom kar se da izenačili z drugimi, zdravimi delavci. Namen in pomen take ureditve je po mnenju članov krožka posledica predpostavke, da je kakršno koli delovno angažiranje delovnih invalidov, čeprav je povezano s še tako velikimi stroški, zanje in za državni proračun boljše, kot če bi čakali na drugo ustrežno delo do izpolnitve pogojev za upokojeitev.

Država lahko spodbuja zaposlovanje delovnih invalidov z uvedbo kvotnega sistema, z zagotavljanjem določenih specifičnih zaposlitev samo za invalide (denimo delovna mesta, rezervirana samo za slepe), zaposlovanjem

Na študijskem krožku so sodelovale tudi sindikalne zaupnice (z leve) Pavla Detiček, Milena Brumec in Zorka Lamut.

Območna organizacija ZSSS v Podravju bo za izvedbo študijskih krožkov prejela priznanje Andragoškega centra RS

Komisija za podelitev priznanj Andragoškega centra Republike Slovenije je priznanje za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih za leto 2002 dodelila območni organizaciji ZSSS v Podravju. Sekretarka območne organizacije ZSSS Vekoslavo Krašovec je o tem s posebnim dopisom obvestila predsednica komisije Vida A. Mohorčič Špolar. Priznanja bodo podeljena na slovesnosti ob odprtju Tedna vseživljenjskega učenja 14. oktobra letos.

»Priznanje smo prejeli za študijske krožke, ki jih izvajamo že od leta 1995 dalje,« pravi Krašovec. »Smo edina organizacija v ZSSS, ki svoje sindikalne zaupnike usposablja med drugim tudi s pomočjo študijskih krožkov. Doslej smo izvedli 13 študijskih krožkov, v katerih je sodelovalo preko 40 sindikalnih zaupnikov (nekateri tudi večkrat). Njihovo usposabljanje in delo je potekalo v prostem času v večernih urah, zato je laskavo priznanje zanje še toliko bolj pomembno.«

Krašovec poudarja, da jim pri izvedbi študijskih krožkov koristijo tudi sredstva, ki jih zagotavlja država. Študijske krožke nameravajo organizirati tudi v naslednjem šolskem letu, zato so se že prijavi na razpis.

»Visoko priznanje bo zagotovo prispevalo tudi k promociji območne organizacije in ZSSS v celoti, saj si tudi Andragoški center Republike Slovenije prizadeva promovirati vseživljenjsko učenje,« pravi Krašovec. Predstavniki Andragoškega centra so v Mariboru že posneli spot, s katerim bodo dejavnost študijskih krožkov pri območni organizaciji ZSSS v Podravju predstavili širši javnosti.

T. K.

Člani študijskega krožka so obiskali tudi invalidsko podjetje Impol-Unidel.

oseb s hujšimi oblikami invalidnosti pod posebnimi pogoji in spodbujanjem različnih oblik zaposlovanja (invalidske zadrage, invalidska podjetja in podobno).

Država delovnim invalidom zagotavlja trajnost zaposlitve, kajti veljavna delovnopravna zakonodaja pozna samo tiste razloge za prenehanje delovnega razmerja, ki jih določa zakon. Ta pa ne predvideva prenehanja delovnega razmerja zaradi nastanka invalidnosti, razen če gre za popolno izgubo delovne zmožnosti.

Člani študijskega krožka so v posebni brošuri izrazili tudi svoje mnenje o tem, kako zakoni ščitijo delovne invalide. »Menimo, da bi moral biti glede varovanja pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi postavljen v absolutno privilegirani položaj delavec, ki je postal invalid po krivdi delodajalca, v nasprotju z delavcem, ki je pridobil status delovnega invalida zaradi dejanj ali opustitve, za katero je sam

odgovoren (delavec je na primer pridobil status delovnega invalida zaradi posledic poškodbe, ki jo je pretrpel pri storitvi kaznivega dejanja, pri delu na črno, zaradi vožnje pod vplivom alkohola in podobno). Zavedamo se, da nam bodo zaradi takšnega razmišljanja morda nekateri očitali, da se kot sindikalisti postavljamo v bran delodajalcev, vendar delodajalec ni in ne more biti objektivno odgovoren za to, kar delavec počenja v svojem prostem času.«

Zlorabe posameznikov škodujejo statusu pravih delovnih invalidov

»Zakon o pokojninskem in invalidskem varovanju uvaja obvezne kontrolne preglede zavarovancev, ki so pridobili pravice na podlagi invalidnosti pred dopolnjenim 45. letom starosti. Na podlagi kontrolnega pregleda lahko invalidska komisija tudi ugotovi, da ne gre več za invalidnost. To določbo sindikalisti podpiramo, kajti skrajni čas je, da se končno opravi selekcija med delovnimi invalidi in ždelovnimi invalidi. Iz prakse namreč vemo, da so začeli delavci množično oblegati invalidske

komisije po sprejemu novele zakona o delovnih razmerjih leta 1991, ki je uvedla institut prenehanja delovnega razmerja zaradi nujnih operativnih razlogov in delovne invalide absolutno obvarovala pred prenehanjem delovnega razmerja.«

Ker so tudi člani invalidskih komisij le ljudje z vsemi vrtilinami in slabostmi in ker je po ugotovitvah medicinskih strokovnjakov povsod po svetu veliko napačnih diagnoz, ni po mnenju članov študijskega krožka nič neobičajnega, če dnevno videmo invalidske upokojece, ki so zaradi bolečin v hrbtenici pred upokojitvijo hodili s pomočjo palice, kako brez težav prenašajo 50 kilogramov težke vreče cementa in opravljajo vse vrste drugih pridobitnih dejavnosti. Takšni »delovni invalidi« po mnenju članov študijskega krožka najbolj ogrožajo status in pravice pravih delovnih invalidov.

T. K.

Plavajte s tokom. Zavarujte se 10% ceneje!

-10%

informacije 080 20 60

Za mirnejše in varnejše počitnice v tujini podarja Vzajemna zdravstvena zavarovalnica vsem svojim članom 10 odstotkov popusta ob sklenitvi zdravstvenega zavarovanja z medicinsko asistenco v tujini! Člani Vzajemne ste vsi, ki imate pri Vzajemni sklenjeno dopolnilno zdravstveno zavarovanje.

Popust lahko uveljavljate ob sklenitvi zavarovanja do 30.9.2002 na vseh poslovnih enotah in zastopstvih Vzajemne!

Ponudba ne velja za posebni program in skupinsko zavarovanje.

VZAJEMNA

zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate. Ti zame.

SDTS

Razpis za podelitev kipca

zlati Merkur

v letu 2002

1.

Priznanje zlati Merkur (v nadaljevanju: priznanje) lahko prejmejo sindikalne organizacije, druge organizacije ter njihovi predstavniki in zaslužni posamezni člani.

2.

Pri izbiri kandidatov za dodelitev priznanja bo komisija za kadrovske zadeve, sindikalna priznanja in pritožbe upoštevala kriterije, ki jih določa 7. člen pravilnika. Po teh določilih se priznanja podeljujejo za posebne dosežke, predvsem na naslednjih področjih delovanja:

- uspešno in učinkovito delo med članstvom,
- varovanje in izboljšanje gmotnega in socialnega položaja članov,
- razvoj in krepitev samostojnosti ter učin-

kovitosti sindikata na posameznih ravneh organiziranosti,

- popularizacija in razvoj Sindikata delavcev trgovine Slovenije,
- kreativno delo na področju medsindikalnega sodelovanja,
- večletno delo in pomemben prispevek v organizacijah Sindikata delavcev trgovine Slovenije pri uresničevanju interesov članov, zaščiti članov in organizacije ter pri uveljavljanju in razvoju sindikata,
- učinkovito zaščito in uveljavljanje temeljnih pravic članov,
- pomemben prispevek k zdravemu in humanemu delovnemu okolju,
- javno izpostavljanje za zagotavljanje pravic delavcev.

3.

Predloge za podelitev priznanja lahko dajejo sindikati družb, območni odbori Sindikata delavcev trgovine Slovenije, druge interesne oblike sindikalne organiziranosti in organi Sindikata delavcev trgovine Slovenije.

4.

Priznanja bo na 1. kongresu Sindikata delavcev trgovine Slovenije 25. 10. 2002 v Žalcu podelil predsednik SDTS.

5.

Predloge za priznanja morajo predlagatelj poslati komisiji za kadrovske zadeve, sindikalna priznanja in pritožbe Sindikata delav-

cev trgovine Slovenije najkasneje do 13. septembra na naslov: Sindikat delavcev trgovine Slovenije, Komisija za kadrovske zadeve, sindikalna priznanja in pritožbe, Dalmatinova 4, Ljubljana.

Po tem roku prispelih vlog komisija ne bo obravnavala in upoštevala.

Marjeta Benko,

predsednica komisije za kadrovske zadeve, sindikalna priznanja in pritožbe

Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije

Članom sindikata, ki jim počitnikovanje ob morju ne ustreza, omogočamo najem štiriposteljnega apartmaja v Aparthotelu na Pohorju.

Cena enodnevnega najema apartmaja je 6000 tolarjev.

Dodatne informacije dobite v tajništvu Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije v Ljubljani na Dalmatinovi 4 ali po telefonu 01/430-36-70, kjer lahko apartma tudi rezervirate.

Cvetka Gliha, Sekretarka SDPZ

Avtor: Rudi Murn	RANO- CELNIK	JUŽNI SADEŽ	SKRIVNA NAMES- TITEV VOJSKE	BISMUT RIBJA KOŠČICA	1	2	BORIS STREL	KORALNI OTOK	Nova Delavska enotnost	PAVEL JESIH GORA NAD KOBARIDOM	3	4	ŠIVALKA ŽENSKIH OBLACIL	TROPSKA MOČVIR- SKA PTICA	BAJKA	POLJUBNA NOVEJŠA, FILOZOF, SMER	UMETNO NAREJEN ZLEB ZA SPUSCANJE MATERIALA	
ODLOČI- TEY SODIŠČA									ŽE UMRLI KOŠARKAR COSIČ									
PRISTAŠ ANAR- HIZMA									JED IZ RIŽA IN GRAHA GALIJ									
LJUJSKO: STELJA							OGNJEVIT ČLOVEK											
DALMA- TINSKA ANA				ŠTEVIŠKA NIČ			KRČMA V PUSTI NA MADŽAR.			GRŠKA BOGINJA PREPIRA						MARIJA AHACIČ		
HRVAŠKA PEVKA ŠVERKO				OSKAR DAVIČO				STARI- NARNICA	DEL POHIŠTVA ENOTA ZA MERJENJE MASE					PIVSKI VZKLIK	POSLOVNO DEJANJE	PRIPRAVA NA PISALNEM STROJU	KARENINA	
Nagrada križanka št. 27	PLOD					GOROVJE V BURMI							»GUMAR- SKO« MESTO V OHJU, ZDA					
							DELO DNINARJA											
							KNJIGA ZEMLJE- VIDOV						PISATE- LJICA PEROČI	DRŽAVA SABEJCEV				
							IGOR OZIM 1. IN 2. SAMOGL.			DALJŠE OBDOBJE				MORSKI SESALEC				
							SLIKA GOLEGA TELESA ENAKI ČRKI			ZRAVILNA PJAČA, NAPOJ					ENAKI ČRKI			RADIJ
										LJUJSKO: ENOROČNA SEKIRA 2								
	ČISTILNA KRHLIKA, PSIKAVEC	SOVJET. REVOLU- CIONAR (ALEKSEJ)	ALFI NIPIČ	RASLINA Z DEBLOM PRITLIVAK KONJ	5													
ZASTAVA DRUŠTVA								KORDI- LJERE					GRŠKI BOG VOJNE	ETBIN KRISTAN				
TURŠKA LJUKA OB ČRNEM MORJU							ČAPKOVA DRAMA	DELAVEC, KI KAJ RAVNA MISTRESS						PREDEL V MARIBORU				
IVAN KRILOV			LEGEND. FINSKI ATLET						PRITOK RENA V SVICI					RIMSKA DVE				ANTON TROST
VLAKNA V OSRED- NJEM ŽIVCEVJU			MIRAN TEPEŠ											OWEN ROBERT				
ŽOGA ZUJNAJ IGRIŠČA				ITALIJAN- SKA LUKA OB JADRANU														

X, Y

GESLA NAGRADNE KRIZANKA št. 27 (18. 7. 2002):

1: .....

2: .....

3: .....

4: .....

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 29. julija 2002.**

Pravilna rešitev gesel iz 25. številke Nove Delavske enotnosti: 1. **UMAG.** 2. **NOVIGRAD.** 3. **TAR.** 4. **ROVINJ.** Nagrado 5000 tolarjev prejme **Kristina Kure,** Klinetova 8, 2103 Maribor.